

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 16. oktober 2018
Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Camilla Marta Giordano
Sagsnr.: 2018-0030-1437
Dok.: 827495

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1025 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 10. august 2018. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Søren Pape Poulsen

/

Anders Aagaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1025 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren, i forlængelse af sin besvarelse på REU alm. del - spørgsmål 559, præcisere, hvilke muligheder personalet, der ledsager en fange under udgang, har for fysisk at tilbageholde vedkommende, i så fald der gøres forsøg på flugt?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Børne- og Socialministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet.

Børne- og Socialministeriet har for så vidt angår sit ressortområde oplyst følgende:

”Børne- og Socialministeriet kan oplyse, at personalet har mulighed for at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person efter servicelovens § 126. Brug af bestemmelsen forudsætter dog, at kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse herom, at der er tale om en borger med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, samt at der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade.

Såfremt betingelserne for fysisk magtanvendelse efter servicelovens § 126 ikke er opfyldt, har personalet ikke mulighed for selv fysisk at tilbageholde en borger under ledsaget udgang. Skulle der blive behov herfor, må personalet derfor kontakte politiet.”

Sundheds- og Ældreministeriet har for så vidt angår sit ressortområde oplyst følgende:

”Sundheds- og Ældreministeriet forudsætter, at spørgsmålet angår patienter, der er indlagt på en psykiatrisk afdeling i henhold til strafferetlig afgørelse, dvs. de såkaldt retslige patienter, som omfatter personer, der er domfældte efter straffelovens § 68 eller § 69, hvis afgørelsen indebærer frihedsberøvelse eller giver mulighed herfor, og varetægtssurrogatanbragte, varetægtsarrestanter samt mentalobservander.

Før personalet begynder at anvende fysisk magt over for en patient, bør personalet i overensstemmelse med mindste-middelprincippet som udgangspunkt altid forsøge at motivere patienten til at vende tilbage til afdelingen først. Mulighederne for fysisk at stoppe patientens flugtforsøg, hvis det ikke er tilstrækkeligt at motivere patienten, beskrives nedenfor.

Det følger af § 2, stk. 1, 1. pkt., i bekendtgørelse nr. 1414 af 10. december 2010 om personer indlagt på psykiatrisk afdeling i henhold til strafferetlig afgørelse, at psykiatriloven og de i medfør af loven udfærdigede forskrifter finder anvendelse på de retslige patienter. Det følger dog af samme bestemmelses 2. pkt., at dette ikke gælder psykiatrilovens §§ 5-11, som bl.a. hjemler tvangstilbageholdelse og tilbageførsel. Bestemmelsen indebærer således, at psykiatrilovens regler om tilbageførsel ikke kan anvendes, men at f.eks. reglerne om fysisk magt kan tages i brug, hvis patienten eksempelvis udsætter sig selv eller andre for nærliggende fare for at lide skade på legeme eller helbred ved dennes flugtforsøg.

I den forbindelse spiller det dog en betydning, hvor flugtforsøget finder sted. Det følger af betænkning nr. 1109 fra 1987, der blev udarbejdet i forbindelse med psykiatrilovens tilblivelse, at hvis der er tale om en tvangsindlagt eller tvangstilbageholdt patient, som har terrænfrihed eller udgang, kan sygeplejepersonalet om fornødent med magt bringe patienten tilbage til afdelingen, så længe patienten befinder sig på hospitalets egen grund. Uden for dette område tilkommer det ikke andre end politiet at udøve magt.

Det er på baggrund af ovenstående Sundheds- og Ældreministeriets vurdering, at tvangsbestemmelserne efter psykiatriloven ikke kan anvendes ved en retslig patients udgang uden for sygehusets område. I sådanne tilfælde må personalet i stedet tilkalde politiet, og evt. følge efter den flygtende patient, så politiet kan oplyses om patientens opholdssted.

Magtanvendelse i form af f.eks. fastholdelse af patienten kan dog have hjemmel i andre regler, der gælder ved siden af psykiatriloven, herunder f.eks. straffelovens bestemmelser om nødværge og nødret. Det fremgår således f.eks. af straffelovens § 13, stk. 3, at handlinger foretaget i nødværge er straffri, hvis de har været nødvendige for på retmæssig måde at skaffe lovlige påbud adlydt, iværksætte en lovlig pågribelse eller hindre en fanges eller tvangsanbragt persons rømning.”

Det bemærkes, at det af Sundheds- og Ældreministeriet anførte også gør sig gældende for så vidt angår personer, der er anbragt i Sikringsafdelingen, jf. psykiatrilovens § 40, stk. 3.